

Offentliggjort på hjemmesiden V.dk d. 2. maj 2023

Skattefradrag for faglige kontingenter og arbejdsløshedsforsikringer[©]

*Af advokat (L) Bodil Christiansen, Advotax Advokatfirma
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen*

www.v.dk

Uanset eller måske netop fordi beskæftigelsen har nået historiske højder, har spørgsmålet om skattemæssig fradragsret for faglige kontingenter og arbejdsløshedsforsikringer interesse for store befolkningsgrupper. Med afsæt i en aftale fra januar 2022 mellem den daværende regering, DF, SF, Radikale Venstre og Kristendemokraterne er der endvidere ændringer på vej.

1. Udgifter til faglige kontingenter

Efter en særlig bestemmelse i skattelovgivningen fra 1953¹ er der skattemæssig fradragsret for **udgifter til kontingenter** til arbejdsgiverforeninger, fagforeninger og andre faglige sammenslutninger, der har til hovedformål at varetage de **økonomiske interesser** for den erhvervsgruppe, som skatteyderen hører til.

Hvem kan få fradrag?

Som udgangspunkt kan alle skatteydere få fradrag for udgifterne til fagforening. Det er ikke et krav, at skatteyderen er i arbejde for at kunne fradrage udgifter til fagforeningskontingent. Arbejdsløse kan herunder også få fradrag for deres kontingentbetalinger, fordi de faglige foreninger også varetager de arbejdsløse medlemmers interesser.

¹⁾ Ligningslovens § 13

Offentliggjort på hjemmesiden V.dk d. 2. maj 2023

Fradragsret for pensionister

For **pensionister** beror spørgsmålet om fradragsret i første række på, om den faglige sammenslutnings hovedformål vedrørende pensionistmedlemmerne er at varetage disse medlemmers økonomiske interesser, jf. om dette krav nærmere nedenfor.

Ved en dom fra Højesteret fra april 2017⁽²⁾ blev fastslået, at en fagforening hovedformål vedrørende pensionistmedlemmerne ikke var at varetage disse medlemmers *økonomiske* interesser. Den omstændighed, at fagforeningen tilbød sine pensionistmedlemmer bi-stand i forskellige henseender, herunder i anliggender vedrørende deres pension, som måtte antages at have en vis økonomisk betydning for disse medlemmer, kunne efter Højesterets opfattelse ikke føre til en anden vurdering.

Blandt flere yderligere synspunkter til støtte for resultatet henviste Højesteret endvidere til, at pensionsforholdene var endeligt fastlagt ved medlemmernes pensionering. Pensionisternes medlemskab af fagforeningen havde derfor ikke den fornødne sammenhæng med de pågældendes løbende indkomst.

Ved en afgørelse fra 21. marts 2023⁽³⁾ har Skatterådet på linje hermed tilkendegivet, at fagforeningers medlemmer, der er overgået til ”tidlig pension” (Arne-pension) ikke har fradragsret for kontingentbetalinger. Begrundelsen er, at fagforeningerne - på samme måde som for folkepension - ikke kan indgå i forhandlinger om størrelsen af den tidlige pension, og derfor ikke kan anses at varetage de økonomiske interesser for et medlem, der modtager tidlig pension. Et medlemskab af en fagforening har derfor ikke den fornødne sammenhæng med den løbende indkomst for en skatteyder på Arne-pension.

Skattestyrelsen tilkendegav i styrelsens indstilling til Skatterådet supplerende, at der dog på samme måde som for folkepensionister vil være fradragsret for fagforeningskontingentet, hvis skatteyderen efter opnåelse af tidlig pension også har et lønnet arbejde. Fradragsretten vil i så fald være baseret på det lønnede arbejde.

²⁾ SKM2017.327.HR, jf. tidligere SKM2016.618.ØLR

³⁾ SKM2023.181.SR

Offentliggjort på hjemmesiden V.dk d. 2. maj 2023

Undtagelse for efterlønnere og pensionerede tjenestemænd

Selvom udgangspunktet er, at pensionister ikke har et skattemæssigt fradrag for fagforeningskontingenter, kan visse pensionerede tjenestemænd dog opnå fradrag for kontingenterne. Det drejer sig om tilfælde, hvor pensionens størrelse beregnes som en andel af de løntrin, der gælder for tjenestemænd i arbejde. Begrundelsen er, at forhandling af lønnen for tjenestemænd i disse situationer reelt også er en forhandling af størrelsen af de eksisterende tjenestemandspensioner. De faglige organisationer, der er forhandlingsberettiget i forhold til tjenestemændenes løn, har dermed også en direkte indflydelse på pensionens størrelse.⁽⁴⁾

For personer på efterløn anerkendes efter praksis ligeledes fradrag for kontingentbetalinger.⁽⁵⁾

Hvilke foreninger?

Skattereglen om fradragsret for udgifter til kontingenter drejer sig, som allerede nævnt, om kontingenter til arbejdsgiverforeninger, fagforeninger og andre faglige sammenslutninger, der har til hovedformål at varetage de **økonomiske interesser** for den erhvervsgruppe, som de repræsenterer.

Efter skattemyndighedernes praksis omfatter reglerne i første række arbejdsmarkeds-sammenslutninger, dvs. arbejdsgiverforeninger og fagforeninger, der har til hovedformål at indgå eller medvirke til at indgå både kollektive og enkeltstående aftaler om løn- og arbejdsvilkår.

Foreninger og faglige sammenslutninger, der har kapital bestemt til at yde understøttelse ved faglig konflikt, er ligeledes omfattet af fradragsretten. Dette gælder også, selvom foreningerne ikke forhandler eller medvirker til forhandlinger om løn- og arbejdsvilkår.

Kontingentbetalinger til andre foreninger, der varetager medlemmernes faglige, økonomiske interesser, men uden at forhandle overenskomster eller have konfliktfonde, er

⁴⁾ Jf. SKM2020.170.SR

⁵⁾ Jf. udtrykkeligt JUV C.A.4.3.1.3

Offentliggjort på hjemmesiden V.dk d. 2. maj 2023

efter skattemyndighedernes praksis ligeledes fradragsberettiget, herunder f.eks. brancheforeninger, erhvervsorganisationer, handelsstandsforeninger, handelsforeninger, landbo- og husmandsforeninger, kvægavlerforeninger mv. Vedrørende sidstnævnte kan der dog blive tale om en vanskelig grænsedragning i forhold til foreninger, til hvilke kontingentbetalingen ikke er forbundet med skattemæssig fradragsret. Eksempelvis kan nævnes en sag afgjort af Landsskatteretten i januar 2023.⁽⁶⁾ hvor Landsskatteretten ikke fandt grundlag for at anerkende fradragsret for en landmands kontingent til henholdsvis Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug og Foreningen for bæredygtig grundvandsbeskyttelse.

Hvor stort er fradraget?

Udgifter til kontingenter til arbejdsgiverforeninger, fagforeninger m.v. blev også før 1953 tilladt fradraget, men i almindelighed kun for 75 pct. vedkommende, da resten af kontingentet ansås for medgået til formål af ikke strengt faglig karakter.

Da der blev vedtaget udtrykkelige regler om fradragsret for kontingenter i 1953, blev denne begrænsning så at sige ophævet, således at kontingentet til arbejdsgiverforeninger, fagforeninger m.v. herefter kunne fradrages i sin helhed. Begrundelsen var, at *"...medlemskabet af den faglige sammenslutning praktisk talt altid må anses for en nødvendighed for udøvelsen af den pågældendes erhverv..."*.

Ved en lovændring i 2010 blev fradraget for lønmodtagere maksimeret til 3.000 kr. med henblik på at styrke de offentlige finanser efter finanskrisen, men forhøjet til 6.000 kr. ved en lovændring i 2014.

Som et led i udmøntningen af en politisk aftale indgået 21. januar 2022 mellem den daværende regering, DF, SF, Radikale Venstre og Kristendemokraterne (Aftale om en ny reformpakke for dansk økonomi) foreslås lønmodtageres fradrag for kontingenter nu i et lovforslag fremsat 29. marts 2023 yderligere forhøjet med 1.000 kr. til 7.000 kr. med virkning fra 2024.

⁶⁾ SKM2023.133.LSR. I sagen var nedlagt påstand om fradragsret for kontingentbetalingerne efter statskattelovens § 6 og altså ikke ligningslovens § 13.

Offentliggjort på hjemmesiden V.dk d. 2. maj 2023

Der er dog tale om et ligningsmæssigt fradrag med en lav skatteværdi på ca. 25,0 pct. i 2023 i en kommune med en skatteprocent svarende til landsgennemsnittet.

Fradragsbegrænsningen gælder ikke for selvstændigt erhvervsdrivende og selskaber m.v., som altså fortsat kan fradrage kontingenter i sin helhed.

Indberetningspligt

Et skattemæssigt fradrag for medlemmer for udgifter til faglige kontingenter er betinget af, at der sker indberetning af medlemmernes kontingentbetalinger, og faglige foreninger skal hvert år foretage indberetning til Skatteforvaltningen om de indbetalinger, som foreningen har modtaget fra hvert enkelt medlem det foregående kalenderår.

2. Bidrag til A-kasser og privattegnede lønforsikringer

Arbejdsløshedskasser anses ikke for omfattet af de ovennævnte regler om faglige foreninger m.v.

Udgifter til forsikring mod arbejdsløshed kan imidlertid fradrages skattemæssigt efter andre regler i skattelovgivningen.⁽⁷⁾ Det samme gælder bidrag til efterlønsordningen og flexydelsesordningen, som således også kan fradrages skattemæssigt.

Som et led i udmøntningen af den politiske aftale af 21. januar 2022 om en ny reformpakke for dansk økonomi foreslås det i lovforslaget fremsat 29. marts 2023, at fradragsretten for private lønforsikringer fra 2024 skal være betinget af, at skatteyderen har betalt et a-kassebidrag på mindst 1.300 kr. i løbet af indkomståret.

Formålet med lovændringen er i aftalen fra 21. januar 2022 begrundet med et ønske om at styrke incitamentet til at forsikre sig gennem dagpengesystemet.

⁷⁾ Pensionsbeskatningslovens § 49, 49 A og 49 B

Offentliggjort på hjemmesiden V.dk d. 2. maj 2023

Beløbet på de 1.300 kr. svarer ifølge lovforslaget ca. til mindst 3 måneders indbetaling af bidrag til det billigste medlemskab af en a-kasse for en fuldtidsforsikret i 2023.

Ifølge lovforslaget vil det foreslåede krav om indbetaling af et a-kasse-bidrag på 1.300 kr. medføre, at det ikke længere vil være muligt at få fradrag for udgifter til private lønforsikringer, hvis man ikke i indkomståret har indbetalt mindst 1.300 kr. i bidrag til en a-kasse.

Den foreslåede ordning vil kun omfatte udgifter til private lønforsikringer. Udgifter til bidrag til en a-kasse vil ikke være omfattet af den foreslåede ordning og vil således være fradragsberettiget uanset størrelsen på det indbetalte bidrag til a-kassen.

Sammen med det forhøjede skattefradrag på 7.000 kr. for kontingenter til faglige foreninger er det tanken, at de to lovændringer skal bidrage til et stærkere organiseret arbejdsmarked.

— 0 —